

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2017 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer: 941 466 737
Organisasjonsform: Gjensidig forsikringselskap
Foretaksnavn: VARIG FORSIKRING MIDT-BUSKERUD
Forretningsadresse: Vikersundgata 17
3370 VIKERSUND

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2017 - 31.12.2017

Konsern

Morselskap i konsern: Ja
Konsernregnskap lagt ved: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Rolf Krona
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 02.05.2018

Grunnlag for avgivelse

År 2017: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2016: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2017

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 08.09.2019

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2017	2016
TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING			
Opptjente bruttopremier	4	17 250 932	17 364 527
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	4	4 487 487	7 029 365
Sum premieinntekter for egen regning		12 763 445	10 335 162
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	6 853 248	7 338 319
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader	4	5 672 969	12 255 667
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	4	-534	3 805 150
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	5 673 503	8 450 517
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	5	2 630 802	2 263 258
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for 5,6,9 mottatt gjenforsikring		481 342	410 398
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		3 112 144	2 673 656
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	6 508 429	4 864 670
Resultat av teknisk regnskap		4 322 617	1 684 638
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto Inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		-115 753	-332 559
Renteinntekt og utbytte m.v. på finansielle eiendeler		1 116 113	1 776 703
Netto driftsinntekt fra eiendom	11	-580 120	-1 085 090
Verdiendringer på investeringer		-3 752 514	-14 125 909
Realisert gevinst og tap på investeringer		6 046 768	3 498 129
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		392 818	453 036
Sum netto inntekter fra investeringer		2 321 676	-10 721 762
Andre inntekter og kostnader			

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2017	2016
Andre inntekter		100 519	35 192
Resultat av ikke-teknisk regnskap		2 422 195	-10 686 570
Resultat før skattekostnad		6 744 812	-9 001 932
Skattekostnad	10	1 400 093	-1 856 736
Resultat før andre resultatkomponenter		5 344 719	-7 145 196
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		-95 621	-604 490
Skatt på andre resultatkomponenter	10	-23 906	-151 124
Totalresultat		5 273 004	-7 598 562

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2017	2016
BALANSE - EIENDELER			
Immaterielle eiendeler			
Sum immaterielle eiendeler		0	0
Investeringer			
Investeringseiendommer	11	7 162 263	7 162 263
Eierbenyttet eiendom	12	7 345 841	7 484 302
Bygninger og andre faste eiendommer		14 508 104	14 646 565
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	13	4 280 168	955 886
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontr. foretak			1 879 121
Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		4 280 168	2 835 007
Utlån og fordringer	17	10 932 502	19 735 725
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		10 932 502	19 735 725
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	14,15	22 072 998	25 698 772
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	14,16	60 697 546	32 198 754
Utlån og fordringer	14,17	2 075 289	18 828 007
Andre finansielle eiendeler	14	237 300	237 300
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		85 083 133	76 962 833
Sum investeringer		114 803 907	114 180 130
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser			
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	14	6 836 393	11 337 671
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser		6 836 393	11 337 671
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		0	0
Andre fordringer	14	1 470 050	1 221 843
Sum fordringer		1 470 050	1 221 843
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	12	736 780	919 150
Kasse, bank	14	9 945 459	6 110 309
Eiendeler ved skatt	10	1 461 421	1 844 232
Andre eiendeler betegnet etter sin art	9	1 142 347	1 261 874

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2017	2016
Sum andre eiendeler		13 286 007	10 135 565
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	0
SUM EIENDELER		136 396 357	136 875 209
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital		0	0
Sum innskutt egenkapital		0	0
Opptjent egenkapital			
Fond m.v.			
Avsetning til naturskadefondet		13 462 491	13 090 594
Avsetning til garantiordningen		778 040	766 731
Annen opptjent egenkapital		91 802 998	90 440 541
Sum opptjent egenkapital	18	106 043 529	104 297 866
Sum egenkapital		106 043 529	104 297 866
Sum ansvarlig lånekapital m.v.		0	0
Forsikringsforpliktelser brutto			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	8 477 200	8 358 052
Brutto erstatningsavsetning	4	11 961 018	17 235 700
Sum forsikringsforpliktelser brutto		20 438 218	25 593 752
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser o.l.		704 122	743 102
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved utsatt skatt	10		315 469
Forpliktelser ved periodeskatt	10	143 321	108 390
Sum avsetninger for forpliktelser		847 443	1 166 961
Andre forpliktelser	14	8 630 951	5 373 954
Sum forpliktelser		8 630 951	5 373 954

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2017	2016
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	14	436 218	442 677
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		436 218	442 677
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		136 396 359	136 875 210

ValdresRevisorene AS

Medlem av Den Norske Revisorforening
Revisomr.: 992 897 104 MVA

Til generalforsamlingen i Modum Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet 2017

Konklusjon

Vi har revidert Modum Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse sitt årsregnskap som viser et overskudd på kr 5 273 004. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsselskaper.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyrrende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter er gitt i vedlegg 1 til revisjonsberetningen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Fagernes, 19. mars 2018

ValdresRevisorene AS

Olve Lie
Statsautorisert revisor

Vedlegg 1

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

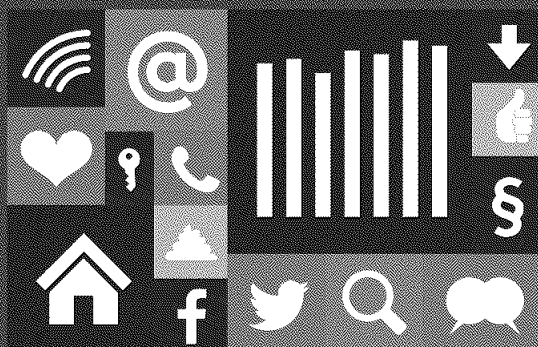
Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Gjensidige

Modum, Sigdal og Krødsherad

Årsrapport 2017

Årsberetning

<p>Visjon</p> <p>«Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest»</p> <p>Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse er et lokalt, selvstendig og kundestyrt forsikringsselskap stiftet i 1873 med konsesjon på brannforsikring. I vårt distrikt har vi enerett til salg av Gjensidige Forsikring ASA sine produkter</p> <p>Selskapet har kontor i Vikersund og besøkskontor med en åpningsdag i uken i Prestfoss og på Noresund. Selskapet har 136,4 mill.kr i forvaltningskapital og 6 ansatte.</p>	<p>Våre markedsområder</p> <p>Privatmarkedet Vi har kunderådgivere med lang erfaring og høy kompetanse, som vil ivareta ditt totale behov innen forsikring. Vi hjelper deg til å ta riktige valg, og gir deg fordeler og rabatter når du samler forsikringene hos oss.</p> <p>Næringslivsmarkedet Vi har bred erfaring på forsikringsløsninger til næringslivet, og vi tilbyr bedriften alt fra tjenestepensjon til forsikring av bedriftens eiendeler og ansatte. I et nært samarbeid med våre forsikringsrådgivere finner vi den riktige forsikringsløsningen for din bedrift.</p> <p>Landbruksmarkedet Vi tilbyr ulike forsikringsløsninger som omfatter alle behov for å sikre deg selv, familien og driften på gården. I fellesskap med våre dyktige rådgivere finner vi forsikringsløsninger som er tilpasset ditt behov.</p> <p>Organisasjonsmarkedet Gjensidig har samarbeidsavtaler med ulike yrkes-/interesseorganisasjoner. Disse har gunstige forsikringsordninger som gir deg som medlem store fordeler.</p>
<p>Kundeutbytte</p> <p>Kundeutbytte er en fordel man oppnår som skadeforsikringskunde i Gjensidige –det eneste forsikringsselskapet i Norge der overskuddet deles med kundene.</p> <div data-bbox="359 1675 550 1859" style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 120px; height: 82px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;"> <p>2,7 mill. i kundeutbytte</p> </div>	<div data-bbox="1013 1294 1204 1478" style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 120px; height: 82px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;"> <p>5.000 kunder i Modum, Sigdal og Krødsherad</p> </div> <div data-bbox="726 1563 1125 1859" style="text-align: center;"> </div>

2017 ble et godt år for Brannkassa

Et spennende år

De økonomiske resultatene i forsikring kan svinge mye fra år til år, og det er et element av litt flaks og uflaks sett i det korte perspektivet. Få og små brannskader dette året gjorde at resultatet ble svært bra, og det beste siden 2009. I det lange perspektivet er det snakk om å utvikle et godt forsikringshåndverk med god risikoseleksjon, skadeforebygging og riktig prising for å få en sunn økonomi over tid.

Det digitale skifte gjør hverdagen vår annerledes en for bare noen få år siden. Flere kunder bruker de digitale mulighetene til både å gjøre endringer, melde skader og beregne pris på sine forsikringer. Til tross – det er fortsatt mange som har behov og ønsker direkte kontakten med en lokal rådgiver. Spesielt i kundegrupper som landbruk og næringsliv er lokal rådgivning fortsatt en viktig del av kundeforholdet.

Forsikringsmarkedet

God rådgivningskompetanse og gode digitale kundeopplevelser er nøkkelen til å beholde og vinne ny kunder. Gjensidige er langt fremme på enkle og kundevennlige løsninger, og en av våre oppgaver lokalt er å få kundene til å bruke løsningene, og sikre en sterk lokal rådgivningskompetanse.

Gjennom dyktige medarbeidere skal vi sikre at vi er kundeorienterte og relevante. Det vil fortsatt være et konkurransefortrinn å bli møtt lokalt av kunderådgivere som er faglig sterke, har innsikt, forståelse og interesse for kunden.

Samfunnsansvar – en lokal medspiller

Samfunnsansvar har alltid vært en naturlig og viktig del av vår virksomhet. Som tilbyder av brannforsikring har vi alltid hatt et sterkt engasjement innen forebygging. Det er unikt å gi direkte økonomiske bidrag til alle kunder enten de kjøper slokkeutstyr hos oss, gjennomfører kontroll av det elektriske anlegget, eller installerer alarm.

I år med gode resultater deler vi også ut gaver til lag og foreninger gjennom Brannkassefondet.

Kundeutbytte

Styret har også i år besluttet at våre kunder skal motta like stort kundeutbytte som Gjensidiges kunder.

Rolf Krona, daglig leder

Som et gjensidig selskap tar vi godt vare på kundene gjennom overskuddsdeling. Kundeutbytte har i de senere årene ligget i område 10-15 %. Dette viser at vi har en unik forretningsmodell som skaper lojalitet blant kundene og som gjør oss unike.

Veien videre

Gjennom 2017 har vi arbeidet aktivt med kompetanseutvikling. Det er lagt ned mye tid og energi på opplæring både intern og eksternt. Vekst i volum og antall kunder er fortsatt viktig, og vi kommer til å legge et ekstra trykk på næringslivsmarkedet i tiden fremover. Fremtiden vil bli preget av det digitale skifte, som vil utfordre oss, men samtidig gi oss muligheter til å fortsette bruke ressurser på og utvikle rådgivningskompetansen.

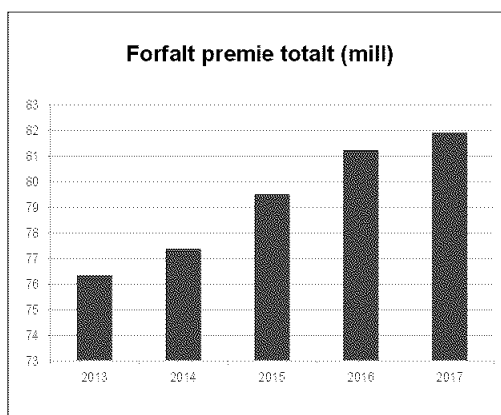
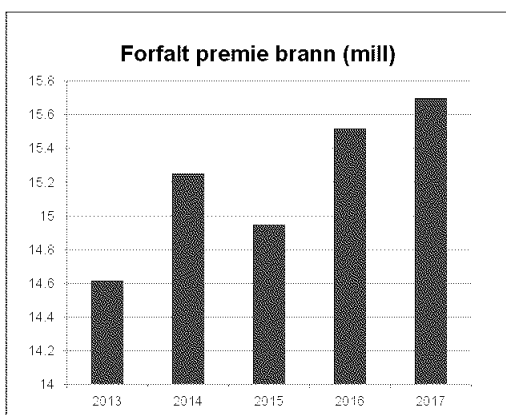
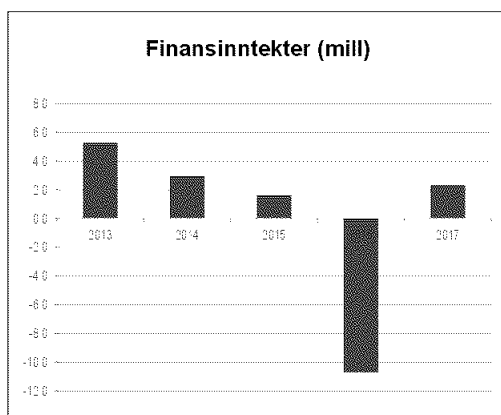
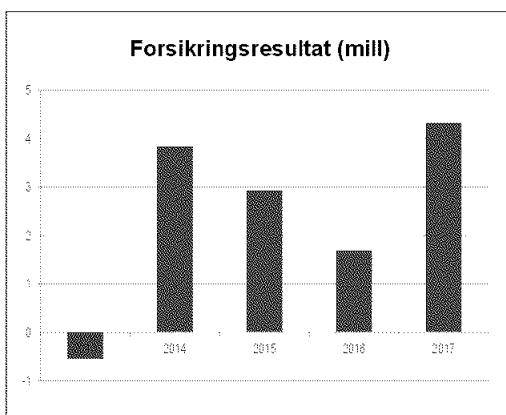
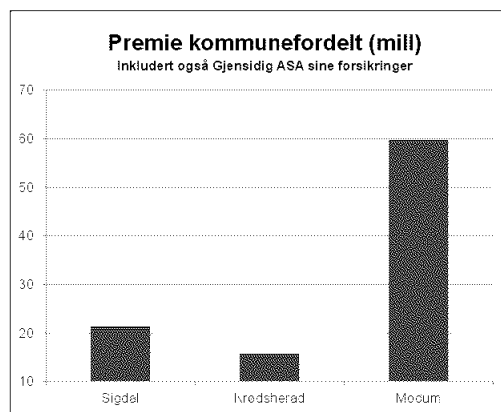
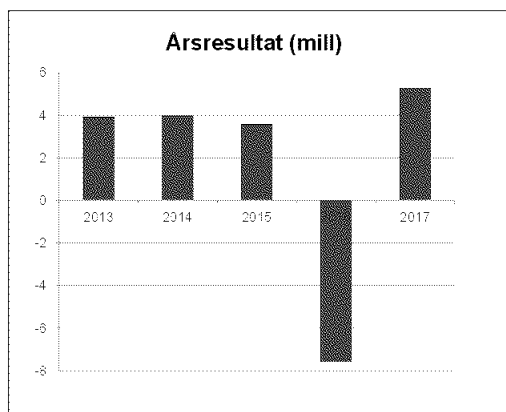
Vi skal fortsatt jobbe hardt for at kundene våre er godt forberedt, om noe skulle skje. Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest, også i 2018.

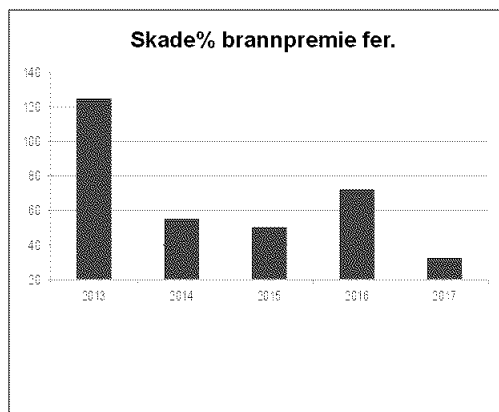
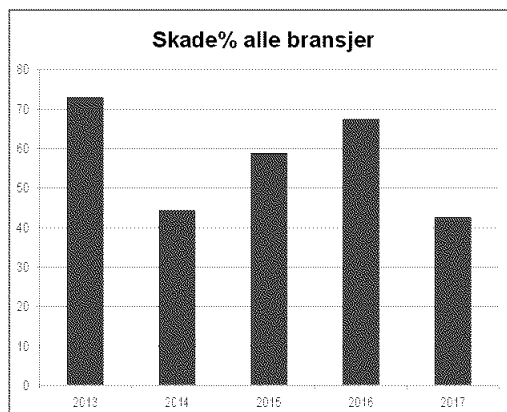
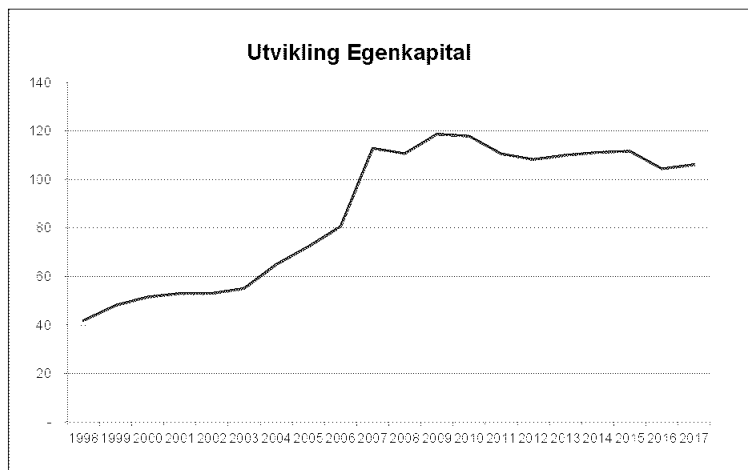
Rolf Krona
Daglig leder

Årsberetning

Nøkkeltall

Årsberetning

Innhold

Leder	3	Balanse	13
Nøkkeltall	4	Egenkapitalendring	15
Styrets årsberetning	7	Kontantstrøm	16
Tillitsvalgte	10	Noter	18
Ansatte	11	Revisors beretning	42
Resultatregnskap	12		

Næringslivsseminar

Vikersunddagene

Styrets årsberetning for driftsåret 2017

Innledning:

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse (MSK) hadde i 2017 sitt 144. driftsår. Selskapet ble stiftet i 1873, og har vært i sammenhengende drift. MSK er et lokalt, selvstendig og kundestyrt forsikringselskap, med konsesjon for brann og naturforsikring i kommunene Modum, Sigdal og Krødsherad. Medlem og eiere er alle som har løpende forsikring i selskapet.

MSK har hovedavtale med Gjensidige Forsikring ASA, som gir oss rett til å selge forsikring for selskapet. Det er inngått ny hovedavtale som løper frem til og med 2020. Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasses styrende organer er styret. Øverste myndighet er generalforsamlingen.

Styret består av seks medlemmer og 3 vara-medlemmer i nummerrekkefølge, to fra Modum, en fra Sigdal, en fra Krødsherad, en geografisk uavhengig og en fra de ansatte. Leder av styret har vært Ole Brunnes (Modum), nestleder Ambjørn Flaata (Modum), øvrige styremedlemmer er Ole Raaen (Krødsherad), Nils Are Grasvik (Sigdal), Anette Bøe (uavhengig) og Anne Kristin Strand (ansatte). I 2017 har styret hatt 10 møter og behandlet 100 saker. Godtgjørelse til styret var 360 000 kr.

Det er i dag 15 brannkasser som har identiske samarbeidsavtaler med Gjensidige Forsikring ASA. Brannkassene har organisert seg på strategisk og operativt nivå for å forenkle samarbeidet med Gjensidige Forsikring ASA. Brannkassenes styreledere og daglig ledere deltar på omgang i ulike utvalg for å ivareta brannkassenes interesser i samarbeidet.

Generalforsamling:

Ordinær generalforsamlingen ble holdt den 26. april 2017 på Tyrifjord Hotell i Modum. Det ble behandlet årsmøtesaker i henhold til vedtektene. Det var ingen innkomne saker og det møtte 13 representanter og 11 medlemmer som observatører. Honorar til representantene var 32 500 kr. Etter å ha fått avvist styrets sammensetning på grunn av at styret ikke oppfylte lovens krav til kjønnsbalanse måtte det avholdes ekstraordinær generalforsamling. Denne ble avholdt på vårt kontor i Vikersund 09. oktober 2017.

Ole Brunnes,
styreleder

Ole Brunnes ble styreleder i Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse i 2013.

Bor på Vikersund og er utdannet Jordskifte kandidat fra Norges Landbrukshøgskole. Han har allsidig ledererfaring, med lang fartstid som daglig leder i Landbrukets HMS tjeneste. Er pensjonist, men har i dag en deltidsstilling som daglig leder i Modum Næringsråd. Er medlem i valgkomiteén i Gjensidigestiftelsen og styremedlem i Buskerud Næringshage.

Det ble behandlet to saker som omhandlet vedtektsendring og valg. Styret ble utvidet med et medlem og valgene ga oss et styre i henhold til lovens krav.

Premie og porteføljeutvikling:

Total forfait premie økte med 1,0 % fra 2016, og utgjorde ved årsskiftet 82,690 mill. kr. Premie for egen regning, brannpremien var 12,763 mill. kr som var en økning på 23,5 % fra 2016. Dette skyldes i stor grad økningen av egenandelen ved skader. Endring i antall forsikringer var -1001 til 30.387. Nedgangen skyldes blant annet at Norges Bondelag flyttet alle medlemmenes personforsikringen en block i oktober til et annet selskap. Erstatninger for egen regning var 5,673 mill. kr i 2017, en reduksjon fra 8,450 mill. kr i 2016. Vi hadde ingen skader som var større enn egenregningen, og totalt ble det et godt resultat på brannforretningen.

Reassuranse:

Reassuranseavtalen er en excess-loss kontrakt hvor Brannkassen belastes for skader opp til egen valgt skadegrense. Skadegrensen er satt til 3,0 mill. kr. Det er ikke belastet noen skader for reassuranse utover vår egenregning. Brannskadeforretningen (teknisk regnskap), har gitt et overskudd på 4,322 mill. kr.

Årsberetning

Finans:

Samlet netto inntekter fra investeringer ble 2,422 mill. kr. Dette er et resultat vi ikke kan si oss helt fornøye med. Underskuddet på den løpende driften av Norefjellporten reduserer resultatet med ca 0,58 mill. kr. Forvaltningen ble i april/mai overtatt av Pareto og Optimum. Usikkerheten i markedet har gjort at vi fortsatt har valgt en noe forsiktig profil. Egenkapitalen er etter årsoppgjøret på 105,5 mill. kr. Netto kontantstrøm for 2017 var negativ med 12,9 mill. kr. Det ble realisert mye verdipapirer på slutten av 2016 som ble reallokert i 2017 på grunn av skifte av forvalter.

Finansiell risiko:

Brannkassa er eksponert for finansiell risiko på ulike områder, spesielt verdipapirer / markedsrisiko. Verdipapirene blir forvaltet av Pareto Wealth Management AS og Optimum AS. Disse to selskapene overtok forvaltningen i april i år. Måsetingen er å søke profesjonell bistand til å avdempe den finansielle risikoen i størst mulig grad.

Markedsrisiko:

Brannkassa er eksponert for endringer i børskurser og mer generelle økonomiske trender. Det vil dermed være en del naturlige svingninger i verdien og avkastningen av investeringene. En del av de kortsiktige svingningene er forsøkt avdempet gjennom mer langsiktige investeringer. Selskapet er også eksponert for endringer i rentenivået, da selskapets utlån i stor grad følger markedsrenten.

Kredittrisiko:

Risikoen for tap på utlån er vurdert som akseptabel og utlånene er i stor grad pantesikret. Styret har besluttet å stoppe utlånsvirksomheten, noe som er iverksatt. Utlånsporteføljen vil bli avvirket så raskt som mulig.

Likviditetsrisiko:

Selskapets likviditet er god. Det er tilstrekkelig driftskapital i bank, og en tilstrekkelig del av de investerte midlene har kort innløsningsstid. Hoveddelen av investeringene som er gjort i verdipapirer kan omsettes til kontanter i løpet av to til tre virkedager.

Regnskap og rapportering:

Det er blitt stadig mer omfattende krav til rapportering. Regelverket er internasjonalt og skiller ikke i veldig stor grad på størrelse på selskapene. Solvens II erstatter gjeldende solvensmarginkrav og krav til ansvarlig kapital med et nytt solvenskrav beregnet ut fra selskapets samlede balanse. Det nye soliditetsregelverket vil bygge på en 3-pilarstruktur tilsvarende Basel II-regelverket på bankområdet. Nytt lovverk vil påvirke oss i tiden som kommer. Finansforetaksloven krever at alle selskap må kunne bekke flere roller for å ivareta arbeidet med risikostyring og kontroll. Det er etablert et samarbeid med R&Q Triton og BDO for å oppfylle de nye kravene. ORSA rapport til finanstilsynet ble godkjent i styremøte i november.

Skadeforebyggende aktiviteter:

Det gis bidrag til brannslukningsutstyr, røykvarslere, e-kontroll og alarmanlegg etter modell fra tidligere år. Vi har tro på at denne støtten både er skadereduserende og knytter kundene tetter til oss. Vi vil fortsette å gi tilskudd til skadeforebyggende tiltak framover. Skadeforebyggende fond var ved utgangen av året 0,6 mill. kr.

Resultat:

Totalresultatet på 6,744 mill før skatt var et godt resultat. Vi må tilbake til 2009 for å finne et bedre resultat. Forsikringsvirksomheten ga et overskudd på 4,322 mill. kr og finansavkastningen var på 2,422 mill. kr.

Balanse:

Av totalkapitalen på 136,4 mill. kr utgjør egenkapitalen 106 mill. kr. som gir en egenkapitalandel på 77,3 %. Reduksjonen i totalkapitalen fra 2016 utgjør 0,5 mill. kr og egenkapitalen er økt med 1,2 mill. kr. Selskapets finansielle stilling er fortsatt solid.

Fremtid utvikling:

Selskapet har en positiv utvikling lønnsomhetsmessig og klarer å opprettholde sin markedsposisjon. Det brukes mye tid og ressurser på å utvikle økt og riktig kompetanse på alle medarbeidere. I et marked hvor forbrukerattferden er i kontinuerlig endring er det helt nødvendig. Det å opprettholde og utvikle samarbeidet med Gjensidige og merkevaren er viktig. Inngått avtale gjelder for de kommende tre årene.

Styrets forslag til Disponeringer for regnskapet 2017: (Kr)

Resultat før skatt	6 744 812
Aktuarielt tap	-95 621
Skattekostnad ordinært resultat	-1 400 093
Skatt på aktuarielle tap	23 906
Resultat etter skatt	5 273 004

Disponering:	
Kundeutbytte	-2 709 397
Avsetning til Naturskadefond	-371 897
Avsetning til garantiordningen	-11 309
Netto aktuarielle tap pensjon	71 715
Avsetning til utbyttefond	-2 250 000
Sum disponert:	-5 270 888
Til annen egenkapital	2 116

Likestilling:

Vi tilstreber å ha likestilling mellom kjønnene i Brannkassa. Blant de ansatte er det 67 % kvinner og 33 % menn. I styret er det 50 % kvinner. Som et ledd i likestillingsarbeidet har Brannkassa en aktiv holdning mot diskriminering av alle slag. Brannkassa har som policy og ikke å diskriminere med bakgrunn i kjønn, etnisitet eller annet.

HMS:

Brannkassa er medlem i Eiker og Modum Bedriftshelsetjeneste og har eget verneombud.

Arbeidsmiljø:

Sykefraværet har vært 0,29 %. Korttidsfraværet er svært lavt. Det var ingen personskader med fravær forårsaket av uhell, eller uhell med større materielle skader.

Ytre miljø:

Selskapet har ingen produksjon eller utslipp som kan forurense miljøet.

Forskning og utvikling:

Brannkassa driver ingen forskning og utvikling i egen regi når det gjelder produkter og systemer. Dette ivaretas av Gjensidige Forsikring ASA. Alle medarbeidere oppmuntres til å arbeide

aktivt for å forbedre og effektivisere arbeidsprosesser, og bidra til et godt arbeidsmiljø.

Datterselskap:

Fra 01.03.16 har investeringseiendommen Norefjelliporten vært en del av brannkassa, og er en del av årets regnskap. Noresund Eiendom hvor brannkassa har en eierandel på 100 % eier hjemmelen til grunnen. Datterselskapet er en ubetydelig del av virksomheten og konsolideres derfor ikke.

Norefjelliporten:

Regnskapet for senteret viser fortsatt et underskudd. Forretningsdelen av senteret er nå 100 % utleid, mens det fortsatt er mye ledig kontorlokaler. Det er dessverre ikke mulig i dagens marked å få leiepriser som er høye nok til å dekke alle kostnader. De siste årene har det blitt flere leietakere og det virker som nå flere driver en lønnsom forretning. Det er jobbet mye med å få ned driftskostnadene og dette vil kunne påvirke 2018 positivt.

Det har vært arbeidet kontinuerlig med tiltak på kostnadssiden, og arbeidet med utleie vil få større oppmerksomhet fremover. Årets driftsunderskudd ble på 0,430 mill. kr mot 0,883 mill.kr. i 2016.

Vikersund 19. mars 2018

Ole Brunnes
Styrets leder

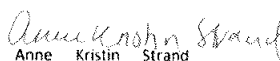

Nils Are Grasvik

Rolf Krona
(Daglig leder)

Ambjørg Flåtå
Nestleder

Anette Bøe

Ole Raaen

Anne Kristin Strand

Årsberetning

Tillitsvalgte fra 09.oktober 2017

Styret

Ole Brunes (M)	2019
Nils Are Grasvik (S)	2018
Ambjørg Flaata (M)	2019
Ole Raaen (K)	2018
Anette Bøe	2019
Anne Kristin Strand(A)	2018

Varamedlemmer til styret

1.Kristine Nore (K)	2019
2.Knut Helge Kaugerud (S)	2018
3.Hans Falang (M)	2019
Mette Wigdel(A)	2018

Representanter til generalforsamling

Kari Drolsum (M)	2019
Hilde Rimeslåtten (M)	2019
Bodil Onsaker Berg (M)	2019
Anne Kristin Solberg (M)	2019
Per Einar Elvigen (M)	2021
Magne Grimsrud (M)	2021
Vivian Saastad (M)	2021
Solveig Kongsrud (M)	2021
Ingunn Jellum Enger (S)	2019
Aslak K. Ulberg (S)	2019
Mari Enger (S)	2021
Kristian Vidvei (S)	2021
Hans Jørgen Fyrand (K)	2019
Martin Bjerkerud (K)	2019
Hilde Hoff Skinnes (K)	2021
Even Skjetne Bøe (K)	2021
Astrid Bruun(A)	2020
Håvard Saastad (A)	2020
Guro Hovde Brunæs (A)	2021

Varamedlemmer til generalforsamling

Gjermund Rønning (M)	2019
Dag Præsterud (M)	2019
Leif Roger Johansen (M)	2019
Lene Solum (S)	2019
Inger Kollerud (S)	2019
Knut Emil Skatvedt (S)	2019
Knut Arne Glesne (K)	2019
Ole Martin Bjøre (K)	2019
Kristoffer Svalastog (K)	2019

Styrets leder

Ole Brunes	2018
------------	------

Styrets nestleder

Ambjørg Flaata	2018
----------------	------

Valgkomité

Kjell Albjerck	2018
Anne Mia Olsen	2019
Kjell Lobben	2018
Elin Lesteberg	2019

Varamedlem til valgkomité

Kolbjørn Runn Raaen	2018
Sveinung Bergan	2018
Audun Eriksen	2018
Kjell Hunstad Eidal	2018

Gave komité

Inger Lise Uhlen (M)	2020
Hilde Roland (S)	2018
Lars Erik Hoff (K)	2019

Revisjon

ValdresRevisorene A.S
v/Statsautorisert revisor Olve Lie

Våre ansatte

Astrid Cecilie Brun

Håvard Saastad

Mette Wigdel

Anne Kristin Strand

Guro Hovde Brunæs

Rolf Krona

Årsberetning

Resultatregnskap

	Noter	31.12.2017	31.12.2016
TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING			
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		17.250.932	17.364.527
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-4.487.487	-7.029.365
Sum premieinntekt for egen regning	4	12.763.445	10.335.162
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	6.853.248	7.338.319
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-5.672.969	-12.255.666
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		-534	3.805.150
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-5.673.503	-8.450.516
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	5	-2.630.802	-2.263.258
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5, 6, 9	-481.342	-410.398
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-3.112.144	-2.673.656
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	-6.508.429	-4.864.670
Resultat av teknisk regnskap		4.322.617	1.684.638
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		-115.753	-332.559
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.116.113	1.776.703
Netto driftsinntekt fra eiendom	11	-580.120	-1.085.090
Verdiendringer på investeringer		-3.752.514	-14.125.909
Realisert gevinst og tap på investeringer		6.046.768	3.498.129
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-392.818	-453.036
Sum netto inntekter fra investeringer		2.321.676	-10.721.762
Andre inntekter		100.519	35.192
Resultat av ikke-teknisk regnskap		2.422.195	-10.686.570
Periodens resultat før skattekostnad		6.744.812	-9.001.932
Skattekostnad	10	-1.400.093	1.856.736
Resultat før andre resultatkomponenter		5.344.719	-7.145.195
Andre resultatkomponenter			
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel		-95.621	-604.490
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	10	23.906	151.124
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		-71.715	-453.366
TOTALRESULTAT		5.273.004	-7.598.561

Balanse

	Noter	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendom	11	7.162.263	7.162.263
Eierbenyttet eiendom	12	7.345.841	7.484.302
Aksjer og andeler i tilknyttede foretak			
Aksjer og andeler i datterselskap	13	4.070.168	745.886
Aksjer og andeler i tilknyttede selskap	13	210.000	210.000
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterselskap og tilknyttet selskap		0	1.879.121
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Utlån og fordringer	17	10.932.502	19.735.725
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	14,15	22.072.998	25.698.772
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	14,16	60.697.546	32.198.754
Utlån og fordringer	14,17	2.075.289	18.828.007
Andre finansielle eiendeler	14	237.300	237.300
Sum investeringer		114.803.908	114.180.130
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning	14	6.836.393	11.337.671
Sum gj.f.andel av forsikringstekniske bruttoavsetninger		6.836.393	11.337.671
Fordringer			
Andre fordringer	14	1.470.050	1.221.843
Sum fordringer		1.470.050	1.221.843
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	12	736.780	919.150
Kasse, bank	14	9.945.459	6.110.309
Eiendeler ved skatt	10	1.461.421	1.844.232
Pensjonsmidler	9	1.142.347	1.261.874
Sum andre eiendeler		13.286.006	10.135.565
SUM EIENDELER		136.396.358	136.875.209

Årsberetning

Egenkapital og forpliktelser

	Noter	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond		13.462.491	13.090.594
Avsetning til garantiordningen		778.040	766.731
Annen opptjent egenkapital		88.339.604	88.409.203
Andre fond		3.463.394	2.031.338
Sum opptjent egenkapital	18	106.043.529	104.297.865
Forsikringsforpliktelser brutto			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	8.477.200	8.358.052
Brutto erstatningsavsetning	4	11.961.018	17.235.700
Sum forsikringsforpliktelser brutto		20.438.217	25.593.752
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser		704.122	743.102
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	143.321	108.390
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	0	315.469
Sum avsetninger for forpliktelser	14	847.443	1.166.960
Forpliktelser			
Avsatt ikke betalt utbytte		2.500.000	2.115.054
Andre forpliktelser		6.130.951	3.258.900
Sum forpliktelser	14	8.630.951	5.373.954
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	14	436.218	442.678
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		136.396.358	136.875.209

Vikersund 19.03.2018

Ole Brunæs
Styrets leder

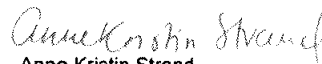

Nils Are Grasvik

Rolf Krona
Daglig leder

Ambjørn Flaata
Nestleder

Anette Bø

Ole G. Raaen

Anne Kristin Strand

Oppstilling av endringer i egenkapital

	Naturskadefond	Garantiordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./eiend	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2015	12.731.390	754.459	5.317.820	(3.906.270)	100.278.133	115.175.532
1.1.-31.12.2016						
Resultat før andre resultatkomponenter	359.204	12.272	–	–	(7.516.671)	(7.145.195)
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiend	–	–	–	(604.490)	–	(604.490)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	–	–	–	151.124	–	151.124
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	–	–	–	(453.366)	–	(453.366)
Sum andre resultatkomponenter	–	–	–	(453.366)	–	(453.366)
Totalresultat	359.204	12.272	–	(453.366)	(7.516.671)	(7.598.561)
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte	–	–	–	–	7.377	7.377
Til / fra andre fond	–	–	(3.286.482)	–	–	(3.286.482)
Endring IB utsatt skatt fra 27% til 25%	–	–	–	(102.638)	–	(102.638)
Egenkapital 31.12.2016	13.090.594	766.731	2.031.338	(4.359.636)	92.768.839	104.297.866
1.1.–31.12.2017						
Resultat før andre resultatkomponenter	371.897	11.309	–	–	4.961.513	5.344.719
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiend	–	–	–	(95.621)	–	(95.621)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	–	–	–	23.906	–	23.906
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	–	–	–	(71.715)	–	(71.715)
Sum andre resultatkomponenter	–	–	–	(453.366)	–	(453.366)
Totalresultat	371.897	11.309	–	(71.715)	4.961.513	5.273.004
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte	–	–	–	–	(2.709.397)	(2.709.397)
Til / fra andre fond	–	–	1.432.056	–	(2.250.000)	(817.944)
Egenkapital 31.12.2017	13.462.491	778.040	3.463.394	(4.431.351)	92.770.955	106.043.529

Årsberetning

Kontantstrøm oppstilling

Det er den direkte modellen som er benyttet og kontantstrømmene rapporteres brutto.

	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premier direkte forsikring	17 370 080	17 155 173
Utbetalte gjenforsikringspremier	-4 487 487	-7 029 365
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-10 947 651	-5 792 890
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	4 500 744	365 386
Betalte driftskostnader	-490 919	-4 813 954
Netto finansinntekter	739 371	1 134 148
Betalte skatter	-1 273 913	-378 788
Utbetalt utbytte/vedtatt kundeutbytte	-2 151 057	-1 975 321
Endringer i andre driftsavsetninger	0	97 015
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	3 259 168	-1 238 596
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.	9 221 689	111 284
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	3 958 197	17 345 350
Netto kontantstrøm av obligasjoner	-28 097 018	-15 784 625
Netto kontantstrøm utlån og fordringer (reklassifisert utlånsportefølje)		18 423 272
Netto kontantstrøm av eiendom	-441 659	-18 877 397
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	0	-354 999
Netto kontantstrøm andre finansielle eiendeler		0
Netto utbetalt konsernbidrag		-2 019 373
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-15 358 791	-1 156 488
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i f.m. skadef.byggende fond/andre fond	-817 944	-1 171 428
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-817 944	-1 171 428
Netto kontantstrøm for perioden	-12 917 567	-3 566 512
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-12 917 567	-3 566 512
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	24 938 316	28 504 828
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	12 020 749	24 938 316
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kreditinstitusjoner	2 075 290	18 828 007
Kontanter og bankinnskudd *	9 945 459	6 110 309
Sum kontanter og kontantekvivalenter	12 020 749	24 938 316
* Herav bundet på skattetrekkskonto	400 000	400 000

Noter 2017

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for 2017 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskaper (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt:

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2017, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for selskapet er angitt nedenfor. Selskapet planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2018. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømeegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet. Ifølge gjeldende regler, skal verdifall ved kredittap bare innregnes når objektive bevis for tap eksisterer. Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell, i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med de endringer i virkelig verdi som er innregnet i andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kredittap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittisikoen ikke har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittisikoen har økt vesentlig, bør avsetningen tilsvare forventet kredittap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelser av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1. januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

IFRS 15 omfatter alle kontrakter med kunder, men hvor blant annet forsikringskontrakter er unntatt. I den grad slike kontrakter inneholder flere tjenesteytelser eller det utføres andre tjenester som er nært knyttet til forsikringsvirksomheten, kan dette ha betydning for inntektsføringen i selskapets regnskap. Ikrafttredelse av IFRS 15 er 1. januar 2018. Vår vurdering er at tjenester utover hva som er dekket av IFRS 4 om forsikringskontrakter utgjør en uvesentlig del av inntekten. Vår vurdering er at standarden ikke er forventet å ha en vesentlig innvirkning på selskapets finansregnskap.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne rett-til-bruk eiendelene og leieforpliktelsene. Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med selskapets øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1. januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på selskapets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av selskapets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil

bli innregnet til en risikojustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller utgifter vil bli presentert separat. IFRS 17 trer i kraft 1. januar 2021. Standarden forventes å påvirke selskapets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Datterselskapet og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet / konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periode-slutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring

klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning. Tilsvarende gjelder gjenforsikringsandelen av erstatningskostnadene, som reduserer de tilsvarende brutto erstatningskostnadene. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap-/gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelatert driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeideler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse i utøvelse av sin virksomhet. Hvis eiendommen brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendom, klassifiseres eiendommen basert på faktisk bruk av eiendommen.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte selskapet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Årsberetning

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom 10–50 år
- anlegg og utstyr 3–10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investerings eiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investerings eiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investerings eiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Innvesteringseiendommer avskrives ikke.

Investerings eiendommene vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet. Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom.

Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtid netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidig leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjon og byggets beliggenhet og standard.

Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksterne og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor selskapets investerings eiendommer er lokalisert. Ved bruksendringer og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort.

Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den

finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når selskapet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer.

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert rente-metode, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjensidige forsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene ansvarlig lån, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettelsesmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 14.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den

Årsberetning

virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Se også note 20.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller

skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Modum, Sigdal og Krødsherad Brannkasse ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Investerings eiendommer

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom.

Utlån og fordringer

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

Pensjoner

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året.

3. RISIKO OG KAPITALSTYRING

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Selskapet sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor selskapets kunder, mens finansrisikoen er relatert til selskapets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til selskapets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til selskapet sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringselskap. Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskade-forsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuranseskytelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2017 er egenregningen 3.000.000 kroner, dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuransesprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassurans og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransesfunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuransesprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskade-forsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskade-pool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringselskaper administrere, og naturskade-premien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuransesprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskade-forsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskade-forsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng) 2017	2016
Brannforsikring	117.403 188.595
Naturskade-forsikring	18.100 13.949
Totalt	135.503 202.544

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og selskapet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Selskapets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at selskapets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til selskaps kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for selskapet rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For selskapet er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Selskapet har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regier. Kapitalkravet for selskapet er 21.844 tusen kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 94.845 tusen kroner. Dette gir en solvensmargin på 434 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 - Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2017	2016
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	94.845	103.128
Solvenskapitalkrav (SCR)	21.844	23.712
Overskuddskapital	73.000	79.416
Solvensmargin etter Solvency II	434 %	435 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

I hele tusen	2017	2016
Minstekapitalkrav		
øvre grense (45% av SCR)	9.830	10.670
Minstekapitalkrav		
nedre grense (25% av SCR)	5.461	5.928
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	23.810	22.586
Minstekapitalkrav (MCR)	23.810	22.586
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	373 %	424 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Selskapet har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 83.922 tusen kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til natur-skadepapital. Naturskadepapital er kapital som bare kan

brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Selskapet har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 Tellende kapital til å møte krav til kapital

I hele tusen	2017	2016
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe	1 83.922	91.272
- Kapitalgruppe	2 13.462	13.091
- Kapitalgruppe	3 1.276	1.844
Sum basiskapital	98.661	106.207
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	98.661	106.207
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål		
Total tellende ansvarlig kapital SCR	98.661	106.207

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for selskapet i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper

Tabell 4 - Forsikringstekniske avsetninger

I hele tusen	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger			
for skadeforsikringer	11.961	11.659	-302
Premieavsetning for skadeforsikringer	8.477	7.570	-907
Risikomargin		293,45	293
Sum forsikringstekniske avsetninger	20.438	19.523	-916

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for

Årsberetning

ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarende ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene selskapet er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkravet er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 - Regulatorisk solvenskapitalkrav i hele tusen

	2017	2016
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	8.462	7.106
Kapitalkrav for markedsrisiko	16.433	18.934
Kapitalkrav for motpartsrisiko	2.181	2.696
Diversifisering	-5.808	-5.753
Basis solvenskapitalkrav	21.267	22.983
Operasjonell risiko	577	729
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	21.844	23.712

Innføring av Solvens II regelverket

Solvens II-regelverket trådte i kraft 1.januar 2016. Kapitalsituasjonen er beregnet basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Videre er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til kapitalkrav og tellende krav under Solvens II. Av størst betydning for skadeforsikringselskaper er behandling av garantiavsetning og skatteeffekter.

Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Selskapet er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, må behandles som solvenskapital. Selskapet vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

For skatteeffekter se høringsforslaget om endring i skatteregler som er omtalt under note 21 (Hendelser etter balansedagen).

4. PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

	Brannforretning	Naturforretning	Sum
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	15.601.632	1.768.448	17.370.080
Gjenforsikringsandel	-4.204.548	-282.939	-4.487.487
For egen regning	11.397.084	1.485.509	12.882.593
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	15.520.619	1.730.313	17.250.932
Gjenforsikringsandel	-4.204.548	-282.939	-4.487.487
For egen regning	11.316.071	1.447.374	12.763.445
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-4.597.492	-1.075.477	-5.672.969
Gjenforsikringsandel	-534	-	-534
For egen regning	-4.598.026	-1.075.477	-5.673.503
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-4.833.480	-1.164.669	-5.998.149
Inntruffet tidligere år brutto	235.988	89.192	325.180
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	7.627.694	849.506	8.477.200
Brutto erstatningsavsetning	10.510.831	1.450.187	11.961.018

5. KOSTNADER

	2017	2016
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	161.594	193.769
Lønns- og personalkostnader	5.049.819	3.392.682
Honorarer tillitsvalgte	450.000	388.750
IKT-kostnader	33.803	67.438
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	498.869	522.231
Andre kostnader	3.426.488	2.973.457
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-6.508.429	-4.864.670
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-1.421.196	-1.046.870
Avgitt øvrige salgskostnader	-1.209.606	-1.216.388
Sum	481.342	410.399
Salgskostnader:		
Lønns- og personalkostnader	1.421.196	1.046.870
Provisjon	0	0
Øvrige salgskostnader	1.209.606	1.216.388
Sum	2.630.802	2.263.258
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	337.525	178.750
Attestasjonstjenester	50.000	32.813
Revisjon – rådgivning skatt	91.344	64.313
Rådgivning – annen rådgivning	20.000	246.356
Sum		

6. LØNN OG GODTGJØRELSER

	2017	2016
Gjennomsnittlig antall ansatte	6	6,4
Lønn/godtgjørelse til:		
– Daglig leder (f.o.m. 01.05.2016)	993.151	689.754
– Fordel fri bil	167.365	111.577
– Andre godtgjørelser	18.195	12.130
– Årets pensjonsopptjening daglig leder	86.894	82.223
Styret		
Ole Brunes	178.750	176.250
Anne Karin Bøhn	12.500	42.500
Anne Kristin Strand	45.000	35.000
Nils Are Grasvik	37.500	35.000
Ole G. Råen	47.500	35.000
Ambjørge Flaata	32.500	0
Anette Bøe	6.250	0
Venke Sand	0	2.500
– Valgkomiteen	12.500	12.500
– Kontrollkomiteen (t.o.m. 31.12.17)	12.500	7.500
– Generalforsamling	65.000	42.500

7. ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2017	2016
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	6.508.429	4.864.670
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	6.508.429	4.864.670

Årsberetning

8. TRANSAKSJONER MELLOM MODUM, SIGDAL OG KRØDSHERAD GJENSIDIGE BRANNKASSE OG GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Tilgode hos andre forsikringselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'Andre fordringer' med kr 1.289.935,-.

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2016	2015
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	6.798.435	7.290.935
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	53.009	45.579
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	1.804	1.805
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	6.853.248	7.338.319

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte adm.kostnader.

	2017	2016
Kostnader brannforretningen	1.122.141	1.133.161
Kostnader øvrige tjenester	149.340	144.952

9. PENSJON

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse er forpliktet til å ha en tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor selskapet betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler. Med virkning fra og med 2016 har selskapet endret sine innskuddssatser og knekkpunkt som en tilpasning til ny lov om foretakspensjon. De nye satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet fjernet KPI-reguleringen av løpende pensjoner. Regnskapsmessig ble dette behandlet som en planendring. Det ble innregnet en inntekt på 0 kroner i pensjonskostnaden og pensjonsforpliktelsen ble redusert tilsvarende.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,1 prosent, som i fjor, og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve.

Den ettårige nominelle lønnsveksten 2017/2018 er beregnet til 1,39 prosent, som er opp fra fjorårets 1,3 prosent. Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 65,11 år.

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforsventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse benyttet frem til og med 2016 GAP07, som er en dynamisk dødelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. I 2017 er K2013BE benyttet, da denne estimerer forventet levealder på en bedre måte enn GAP07 viste seg å gjøre.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 2,5 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 2,5 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot renterisiko. Diskonteringsrenten er sammensatt av markedsrenter i ti år, fra år 20 er det lagt langsiktige likevektsrenter til grunn, og mellom år ti og år 20 interpoleres det lineært mellom markedsrenter og langsiktige likevektsrenter. Et skift i markedsrentene vil dermed direkte påvirke verdien av kontantstrømmene frem til år ti og deretter gi fallende effekt de neste ti årene. Fra år 20 vil markedsrentene kun ha marginal effekt.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 14,4 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 10,9 prosent ved en rentøkning på ett prosentpoeng.

Sammenhengen mellom pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene gjør at selskapet innregner et eiendelstak siden ikke alle pensjonsmidler kan benyttes til å betale fremtidige premier. Dette medfører at effekten av en rentenedgang vil være begrenset til de forpliktelsene som er henført til dagens ansatte og at forpliktelser henført til pensjonister blir relativt uforandret. Rentenedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Renteoppgang leder til et fall i pensjonsforpliktelsene, men mye av fallet vil lede til økt potensiell pensjonsregulering. 32 prosent av pensjonsmidlene henføres til dagens ansatte. Over tid vil imidlertid ansatte stadig få en lavere andel av pensjonsmidlene som følge av fratreden og overgang til pensjon. Dermed vil en større andel av avkastning tilfalle pensjonister og tidligere ansatte og mindre til arbeidsgiver. Dette er innarbeidet i eiendelstak-vurderingen.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating på enkeltinvesteringer. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Over fem prosent av pensjonskassens renteinvesteringer har en svakere rating enn BBB. Obligasjoner som ikke er ratet utgjør 37 prosent. Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen. Dette vil tilsvare en gjennomsnittlig spreadutgang på 2,1 prosent.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Kredittpåslag (mot ti år swap) per 31. desember 2017 var 0,52 prosent.

Basert på samme stresstest som for pensjonsmidlene, ville forpliktelsene synke med cirka 11,7 prosent basert på spreadutgang på 0,9 prosent.

Samlet sett ville reduksjonen i forpliktelsene være noe høyere enn fallet i verdien av pensjonsmidlene.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS. K2013BE er et levetidsestimat som benyttes av de fleste

Årsberetning

foretak. Imidlertid må disse forutsetningene følges opp årlig. Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at brannkassen får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene. Selskapet legger til grunn at lønnsutvikling avhenger av alder. En yngre medarbeider kan forvente høyere årlig lønnsvekst enn en eldre medarbeider. Det betyr at lønnsvekst avhenger av alder.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir en prosent høyere vil det lede til 3,9 prosent økning av forpliktelsen. En økning i reallønn vil øke forpliktelsene. En økning i inflasjon vil øke lønn og Pensjonsregulering mens diskonteringsatts og forpliktelsene vil i liten grad endres..

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler

for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I 2016 ble det foreslått en rekke endringer i norsk regulering. Det er ikke tatt vedtak om slike endringer ennå. En slik endring kan være at pensjonsmidlene i pensjonskassen skal underlegges et fonderingskrav på linje med Solvens II. Nivået på pensjonsmidlene går inn i en periode med politisk risiko.

Lave renter kan lede til at Finanstilsynet pålegger Gjensidige Pensjonskasse å senke renten fra 2 prosent til 1,5 prosent, eventuelt 1 prosent for nye opptjente ytelser. Selskapet forventer at det er høy risiko for at renten vil bli senket til 1 prosent dersom langsiktige statsrenter blir liggende på 1,3 prosent-nivået.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse antar at et fortsatt lavt rentenivå i fremtiden og endringer i EU-baserte regler vil kunne medføre en økning i fremtidige tilskudd til den fonderte pensjonsordningen.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Selskapet innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av selskapet. En fordelingsnøkkel basert på selskapets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2017	Usikret 2017	Sum 2017	Sikret 2016	Usikret 2016	Sum 2016
Antall aktive medlemmer	3	0	3	4	1	5
Antall pensjonister	4	4	8	4	1	5
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	9.206.436	743.101	9.949.537	7.940.190	782.145	8.722.335
Årets pensjonsopptjening	145.033	0	145.033	170.732	23.059	193.791
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	27.701	0	27.701	24.073	3.251	27.324
Rentekostnad	251.724	20.522	272.246	218.779	21.842	240.621
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	-1.503.424	-33.820	-1.537.244
Aktuarielle gevinster og tap	-1.995.072	113.874	-1.881.198	-157.604	-48.419	-206.023
Utbetalte ytelser	-243.730	-145.572	-389.302	-230.919	-4.344	-235.263
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-27.804	-27.804	0	-613	-613	
Virksomhetssammenslutning	0	2.219.155	0	2.219.155		
Virkning av den øvre grense for eiendelen	0	525.454	0	525.454		
Pr. 31.12	7.392.092	704.121	8.096.213	9.206.436	743.101	9.949.537

Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	7.392.093	704.121	8.096.214	9.206.436	743.102	9.949.538
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-8.534.439	0	-8.534.439	-10.468.310	0	-10.468.310
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-1.142.346	704.121	-438.225	-1.261.874	743.102	-518.772

Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	10.468.309	0	10.468.309	8.394.104	0	8.394.104
Renteinntekt	286.679		286.679	231.488	0	231.488
Avkastning ut over renteinntekt	-1.976.819		-1.976.819	-285.059	0	-285.059
Bidrag fra arbeidsgiver	0	27.804	27.804	0	613	613
Utbetalte ytelser	-243.730		-243.730	-230.919	0	-230.919
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	0	-27.804	-27.804	0	-613	-613
Overtakelse/oppkjøp	0		0	2.358.695	0	2.358.695
Oppgjør	0		0	0	0	0
Pr. 31.12	8.534.439	0	8.534.439	10.468.309	0	10.468.309

Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	145.034	0	145.034	170.732	23.059	193.791
Rentekostnad	251.724	20.522	272.246	218.779	21.842	240.621
Renteinntekt	-286.678	0	-286.678	-231.488	0	-231.488
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	-1.503.424	-33.820	-1.537.244
Arbeidsgiveravgift	27.701	0	27.701	24.073	3.251	27.324
Pensjonskostnad	137.781	20.522	158.303	-1.321.328	14.332	-1.306.996

Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	137.781	20.522	158.303	-1.321.328	14.332	-1.306.996

	Sum 2017	Sum 2017
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre resultatkomponenter		
Akkumulert beløp pr. 01.01.	5.812.813	5.208.323
Avkastningen på pensjonsmidler	1.976.819	285.059
Endringer i demografiske forutsetninger	-2.342.198	-302.342
Endringer i økonomiske forutsetninger	461.000	96.319
Virkingen av den øvre grensen for eiendelen	0	525.454
Akkumulert beløp pr. 31.12.	5.908.434	5.812.813

Årsberetning

	Sum 2017	Sum 2016
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,57 %	2,77 %
Lønnsregulering	3,10 %	3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,10 %	3,10 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %

Øvrige spesifikasjoner		
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	115.109	51.568
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	60.922	44.578
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	60.983	44.623
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	0	0

Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2017	Endring i pensjonsforpliktelse 2016
Sensitivitet		
10 % økt dødelighet	-3,70 %	-3,70 %
10 % redusert dødelighet	2,70 %	2,80 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-10,90 %	-10,20 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	14,40 %	13,10 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	5,40 %	5,30 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	-4,60 %	-4,50 %
+ 1 %-poeng G-regulering	-2,40 %	-2,30 %
- 1 %-poeng G-regulering	2,30 %	2,30 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	10,80 %	10,10 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %

Verdsettelseshierarki 2017	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM pr. 31.12.2017
Aksjer og andeler	-	1.066.805	-	1.066.805
Obligasjoner	6.076.521	708.358	-	6.784.879
Derivater	-	384.050	-	384.050
Bank	-	298.705	-	298.705
Sum	6.076.521	2.457.918	-	8.534.439

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM pr. 31.12.2016
Aksjer og andeler	-	251.239	-	251.239
Obligasjoner	7.704.675	2.198.345	-	9.903.020
Derivater	-	41.873	-	41.873
Bank	-	272.176	-	272.176
Sum	7.704.675	2.763.634	-	10.468.309

10. SKATT

	2017	2016
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		0
Driftsmidler	-10.424.428	-11.029.684
Gevinst- og tapskonto	-368.114	-460.142
Pensjonsforpliktelse	-704.122	-743.102
Overfinansiert pensjonsforpliktelse ikke motregnet	1.142.347	1.261.874
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-10.354.317	-10.971.054
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultatet		
Andre forskjeller	4.856.000	4.856.000
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	-347.368	0
Fremførbart underskudd	0	0
Netto midlertidige forskjeller	-5.845.685	-6.115.054
Utsatt skattefordel	1.461.421	1.844.232
Usatt skatt	0	-315.469
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad (inkl. andre resultatkomponenter)	6.649.192	-9.606.423
Estimatavvik pensjonsforpliktelse		
Endring i andre midlertidige forskjeller	-616.737	9.324.827
Permanente forskjeller	-758.294	3.029
Verdiendring finansielle anleggsmidler	115.753	0
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-6.021.999	-2.982.049
Tilbakeføring av verdired.finansielle omløpsmidler	5.249.905	1.123.622
Aksjeutbytte etter fritaksmetoden	-31.993	3.024.483
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	960	-29.538
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt	0	886
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-74	22
Skattepliktig inntekt	4.586.713	858.859
Benyttelse av fremførbart underskudd		
Mottatt/avgitt konsernbidrag	-4.586.713	-858.859
Fremførbart underskudd		
Betalbar skatt	1.150.000	214.715
Skyldig betalbar skatt i balansen	-1.150.000	-214.715
Effekt av konsernbidrag	1.146.678	214.715
Formuesskatt	-140.000	-108.390
Skyldig betalbar skatt i balansen	-143.322	-108.390
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	1.150.000	214.715
Formuesskatt	140.000	113.621
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel (inkl. andel fra andre resultatkomponenter)	67.342	-2.331.206
For mye/lite avsatt tidligere år	18.844	0
Korreksjon tidligere år	0	-4.989
Skattekostnad i regnskapet	1.376.186	-2.007.860
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	1.376.186	-2.007.860
Skatt av resultat før skattekostnad	1.662.298	2.401.606
Forsk. mellom årets skattekostn.og 25 % av res.før skatt	-286.112	393.746

Årsberetning

Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt

Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	-86.842	756.121
Skatt av permanente forskjeller	-361.436	-471.007
Utsatt skatt/utsatt skattefordel ført via egenkapital		0
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt		0
Formuesskatt	140.000	113.621
Skatt av benyttet fremførbart underskudd		0
Skatt av feil tidligere år	3.322	0
For lite betalt skatt tidligere år	18.844	-4.989
Sum differanse	-286.112	393.746

11. INVESTERINGSEIENDOM

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse anvender virkelig verdi for sine investeringseiendommer. Investeringseiendommer består av næringseiendommer som leies ut og som er anskaffet i tråd med selskapets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av selskapets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 7.

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse sin eiendom skal i utgangspunktet vurderes til virkelig verdi etter IAS 40. Etter selskapets oppfatning er det ikke mulig å måle selskapets investeringseiendom til virkelig verdi.

Dette med bakgrunn i:

- at det ikke finnes et velfungerende aktivt marked for sammenlignbare eiendommer (få nylige transaksjoner).
- at det ikke er tilgjengelige alternative pålitelige målinger av virkelig verdi (for eksempel diskonterte kontantstrømprognoser).

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse anvender derfor kostmetoden, jfr. IAS 16, for sine investeringseiendommer.

	2017	2016
Resultatregnskapet		
Leieinntekter	416.213	227.543
Andre inntekter	-	-
Kostnader	(846.430)	(825.967)
Sum	(430.217)	(598.424)
Netto gevinst/(tap) ved justering virkelig verdi		-
Sum inntekter fra investeringseiendommer	(430.217)	(598.424)
Balansen		
Pr. 01.01.	7.162.263	-
Tilgang		18.080.168
Nedskrivninger		(10.917.905)
Netto gevinst/(tap) ved justering av virkelig verdi		
Pr. 31.12.	7.162.263	7.162.263

12. EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendommer
Anskaffelseskost pr. 01.01.16	1.324.434	11.984.617
Tilgang i året	550.000	
Utrangert		
Avgang i året	(455.000)	
Anskaffelseskost pr.31.12.16	1.419.434	11.984.617
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.16	-571.978	-4.212.453
Årets ordinære avskrivninger	-216.473	-287.862
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger	288.167	
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.16	-500.284	-4.500.315
Bokført verdi 31.12.16	919.150	7.484.302
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid	(år) 20 %	Over 30 og 20år

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendommer
Anskaffelseskost pr. 01.01.17	1.419.434	11.984.617
Tilgang i året		
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr. 31.12.17	1.419.434	11.984.617
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.17	-500.284	-4.500.315
Årets ordinære avskrivninger	-182.370	-138.461
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.17	-682.654	-4.638.776
Bokført verdi 31.12.17	736.780	7.345.841
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år

	2017	2016
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	14.646.565	14.646.565
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	7.345.841	7.484.302
Merverdi utover balanseført verdi	7.300.724	7.162.263

Årsberetning

13. AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

	Forretn. kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2017	Bal.ført verdi 31.12.2017	Kostpris 31.12.2016	Bal.ført verdi 31.12.2016
Datterselskaper						
Noresund Eiendom AS	Noresund	100 %	15.948.610	4.070.168	12.508.575	745.886
Tilknyttede selskaper						
Buskerud Næringshage AS	Prestfoss	28,18 %	210 000	210 000	210 000	210 000

	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Andel børsverdi
Tilleggsinformasjon						
Datterselskaper						
Noresund Eiendom AS	4.085.356	4.072.395	12.961	135.376	(159.393)	I/A
Tilknyttede selskaper						
Buskerud Næringshage AS 2016-tall)	1.900.758	1.116.950	783.809	4.911.419	72.651	I/A

14. FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteaftaler og valutawapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kate-

goriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindeksmodeller etc.).

- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle

eiendeler/forpliktelser ved hjelp verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for

objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.

- Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultatet av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidssutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	verdi 31.12.2017	verdi 31.12.2017	verdi 31.12.2016	verdi 31.12.2016
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	22.072.998	22.072.998	25.698.772	25.698.772
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	60.697.546	60.697.546	32.198.754	32.198.754
Utlån og fordringer				
Utlån	10.932.502	10.932.502	19.735.725	19.735.725
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	8.306.443	8.306.443	12.559.514	12.559.514
Andre fordringer	2.841.067	2.841.067	3.343.406	3.343.406
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	-	-
Kontanter og bankinnskudd	12.020.749	12.020.749	24.938.316	24.938.316
Sum	116.871.305	116.871.305	118.474.487	118.474.487
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Andre forpliktelser	6.848.795	6.848.795	6.540.914	6.540.914
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring	-	-	-	-
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	436.218	436.218	442.678	442.678
Forpliktelser innen konsernet	2.629.599	2.629.599	-	-
Sum	9.914.612	9.914.612	6.983.592	6.983.592

Årsberetning

Verdsettelseshierarki 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Aksjer og andeler	21.839.998	10.000	223.000	22.072.998
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	60.281.546	416.000		60.697.546

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost

Utlån			10.932.502	10.932.502
-------	--	--	------------	-------------------

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Aksjer og andeler	21.809.116	3.508.181	381.475	25.698.772
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	31.782.754	416.000	–	32.198.754

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost

Utlån			19.735.725	19.735.725
-------	--	--	------------	-------------------

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2017

	Pr. 1.1.2017	Netto realisert/ urealisert gevinst resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring fra nivå 3	Pr. 31.12.2017	Andel netto realisert/ urealisert gevinst over resultat som relaterer seg til instrumenter som ennå eies 31.12.2017
Aksjer og andeler	381.475	(42.949)	–	(115.526)	–	–	223.000	–
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	–	–	–	–	–	–	–	–
Sum	381.475	(42.949)	–	(115.526)	–	–	223.000	–

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10% 22.300
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10% 0
Sum	22.300

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2016

	Pr. 1.1.2016	Netto realisert/ urealisert gevinst resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring fra nivå 3	Pr. 31.12.2016	Andel netto realisert/ urealisert gevinst over resultat som relaterer seg til instrumenter som ennå eies 31.12.2016
Aksjer og andeler	2.948.642	–	–	(2.329.867)	–	(237.300)	381.475	–
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	–	–	–	–	–	–	–	–
Sum	2.948.642	–	–	(2.329.867)	–	(237.300)	381.475	–

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	38.148
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	0
Sum		38.148

15. AKSJER OG ANDELER

	Organisasjonsnr.	Markedsverdi
Emerging Europe Land Development AS	992 394 781	140.500
BK Forum AS	919 864 222	10.000
Sum norske aksjer		150.500

	Organisasjonsnr.	Markedsverdi
Pareto Investment Fund A	977 287 677	2.444.135
Delphi Nordic	960 058 658	1.583.767
Pareto Aksje Norge A	883 610 512	794.625
Pareto Aksje Norge B	883 610 512	1.686.777
KLP AksjeGlobal Indeks II	987 570 199	1.626.103
Sum norske aksjefond		8.135.407

	Markedsverdi
Fidelity America Fund A-USD	2.034.133
BlackRock Asia Pacific Equity Income	1.630.450
JPMorgan Funds Europe Dynamic Fund A (Acc) EUR	2.102.163
Sector Global Equity Kernel Fund Class P shares NOK Hedged	1.678.856
Arctic Norwegian II	1.693.601
Egerton Capital Equity Fund plc I	1.535.640
Goldman Sachs Global Strategic Macro Bond Portfolio USD Acc	950.260
Pareto Nordic Alpha A	2.079.488
Sum utenlandske aksjefond	13.704.591

	Organisasjonsnr.	Markedsverdi
NLI Eiendomsinvest AS	988 340 782	62.500
Prime Office Germany AS	990 405 131	20.000
Sum eiendomsfond		82.500

Sum aksjer og andeler	22.072.998
------------------------------	-------------------

Årsberetning

16. OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

	Markedsverdi
25% EELD A 12/14 416.000	
Sum obligasjoner i private foretak - norske	416.000
	Markedsverdi
Alfred Berg Obligasjon	3.550.714
Pareto høyrente	2.500.954
Alfred Berg Nordic Investment Grade Bond Fund Inst	4.072.705
Sum obligasjonfond – norske	10.124.373
	Markedsverdi
JPMorgan Funds Global Corporate Bond A – NOK	2.055.656
Pareto Global Corporate Bond C	3.067.302
BlueBay Investment Grade Global Aggregate Bond Fund I – NOK (BHedged)	5.204.955
PIMCO Global Investors Series Global Bond Fund Institutional NOK (Hedged) Accumulation	3.063.444
PIMCO GIS Income Fund Institutional NOK (Hedged) Accumulation	1.028.986
Sum obligasjonfond – utenlandske	14.420.343
	Markedsverdi
Holberg Likviditet	21.131.830
Pareto Likviditet	14.604.999
Sum pengemarkedsfond – norske	35.736.830
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	60.697.546

17. UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer	2017	2016
Pantelån	9.017.535	17.868.247
Andre utlån	1.914.967	1.867.478
Tapsavsetninger med objektive bevis	0	0
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost	10.932.502	19.735.725
	2017	2016
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	2.075.290	18.828.007
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2.075.290	18.828.007

18. EGENKAPITAL

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

19. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Finansdepartementet har i februar 2018 publisert et høringsforslag vedrørende nye skatteregler for skadeforsikringsforetak. Det er uklarheter knyttet til tolkningen av høringsforslaget, men Finansdepartementet synes å legge til grunn at sikkerhetsavsetningen ved utløpet av 2017 skal inntektsføres skattemessig i 2018. Det er foreslått overgangsregler som avhjelper noen av de negative effektene i forslaget.

Årsberetning

Medlem av Den Norske Revisorforening
Revisomr.: 992 897 104 MVA

Til generalforsamlingen i Modum Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet 2017

Konklusjon

Vi har revidert Modum Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse sitt årsregnskap som viser et overskudd på kr 5 273 004. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsselskaper.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter er gitt i vedlegg 1 til revisjonsberetningen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Fagernes, 19. mars 2018

ValdresRevisorene AS

Olve Lie
Statsautorisert revisor

Vedlegg 1

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Årsberetning

Årsberetning

Årsberetning

Modum, Sigdal og Krødsherad Gjensidige Brannkasse
Tlf. 32 78 32 10 · www.gjensidige.no/msk